

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/35/30/94

INFLACJA: PRZEWIDYWANY POZIOM I SPOŁECZNE SKUTKI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Przez wiele lat inflacja była dla Polaków zjawiskiem całkowicie abstrakcyjnym. W sytuacji, kiedy wszelkie relacje płac i cen znajdowały się pod kontrolą państwa i były przez nie arbitralnie ustalane, tego rodzaju kategorie ekonomiczne okazywały się nieużyteczne w opisie systemu gospodarczego. Gdy pojęcie to zaczęło robić karierę w środkach masowego przekazu, mieliśmy już w Polsce do czynienia z wieloma negatywnymi konsekwencjami inflacji zarówno w gospodarce kraju, jak i w budżetach rodzinnych.

Spoleczna definicja inflacji

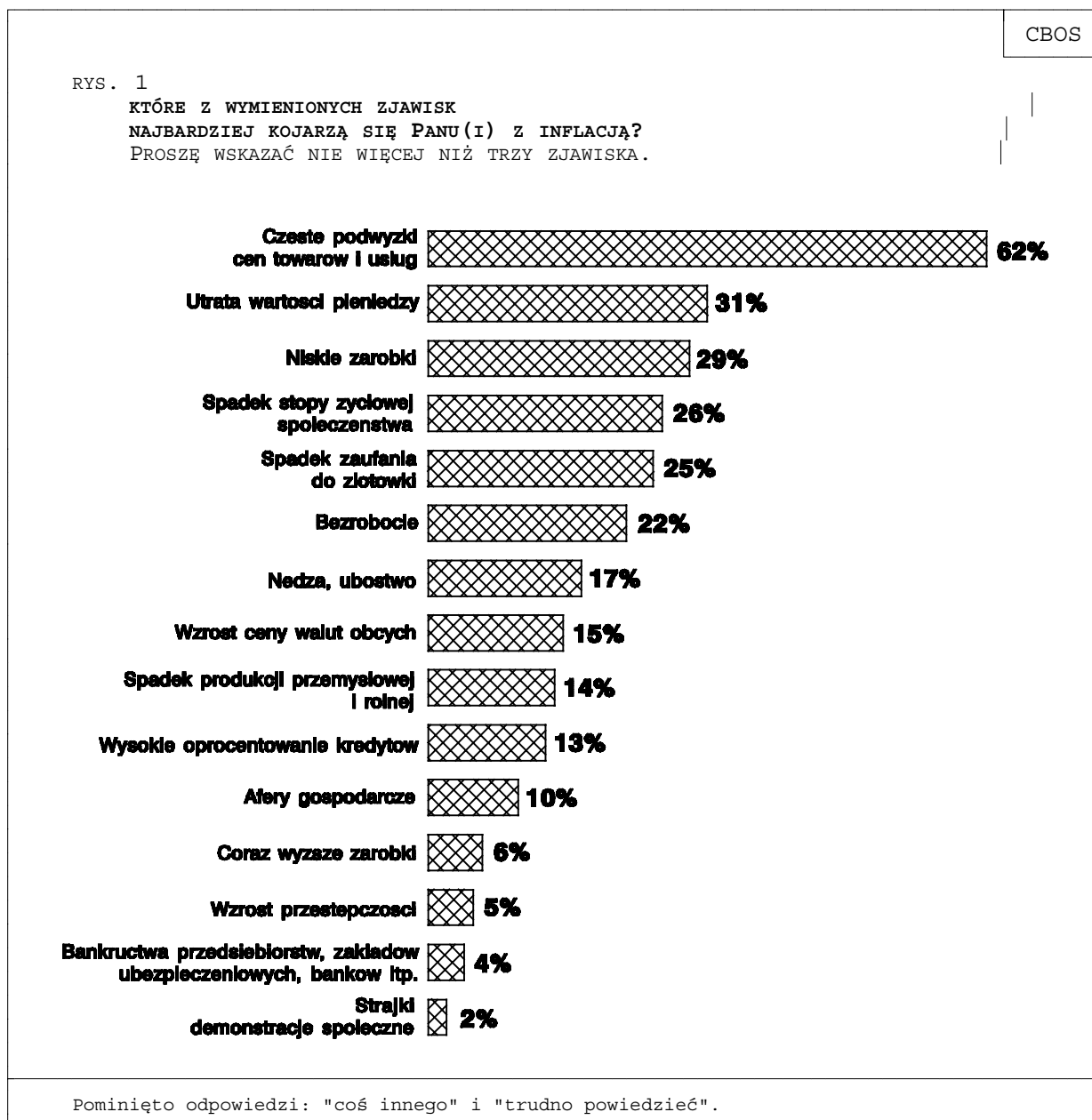
Dziś jedynie co dziesiąty Polak przyznaje, że nie potrafi zdefiniować słowa "inflacja"¹. Pozostali łączą ją na ogół z negatywnymi skutkami, jakie wynikają z niej dla przeciętnego człowieka: spadkiem siły nabywczej pieniędzy, drożyzną, biedą.

		CBOS
Odsetek respondentów, którym słowo "inflacja" kojarzy się z:		
▶	utrata wartości pieniądza, spadkiem siły nabywczej	48
▶	wzrostem cen, ciągłymi podwyżkami	25
▶	biedą, spadkiem poziomu życia	14
▶	wysokimi cenami i niskimi zarobkami, niedoborem pieniędzy w stosunku do ilości towarów na rynku	8
▶	dewaluacją złotówki, spadkiem jej wartości wobec innych walut	5
▶	trudno powiedzieć	10
(rozkład niepełny - pominięto niektóre kategorie)		

Pytanie dotyczące inflacji miało charakter otwarty, a więc respondenci odpowiadali spontanicznie. Z ich wypowiedzi wynika, że kojarzą inflację przede wszystkim z tymi jej skutkami, które odczuwają na własnej skórze.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (44) zrealizowano w dniach 27-31 stycznia '94 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców (N=1172).

Kolejne zadanie ankietowanych osób polegało na wybraniu tych przejawów inflacji, które uważają za najbardziej charakterystyczne. Przedstawiona im lista zawierała 15 zjawisk, w mniejszym lub większym stopniu związanych z inflacją.

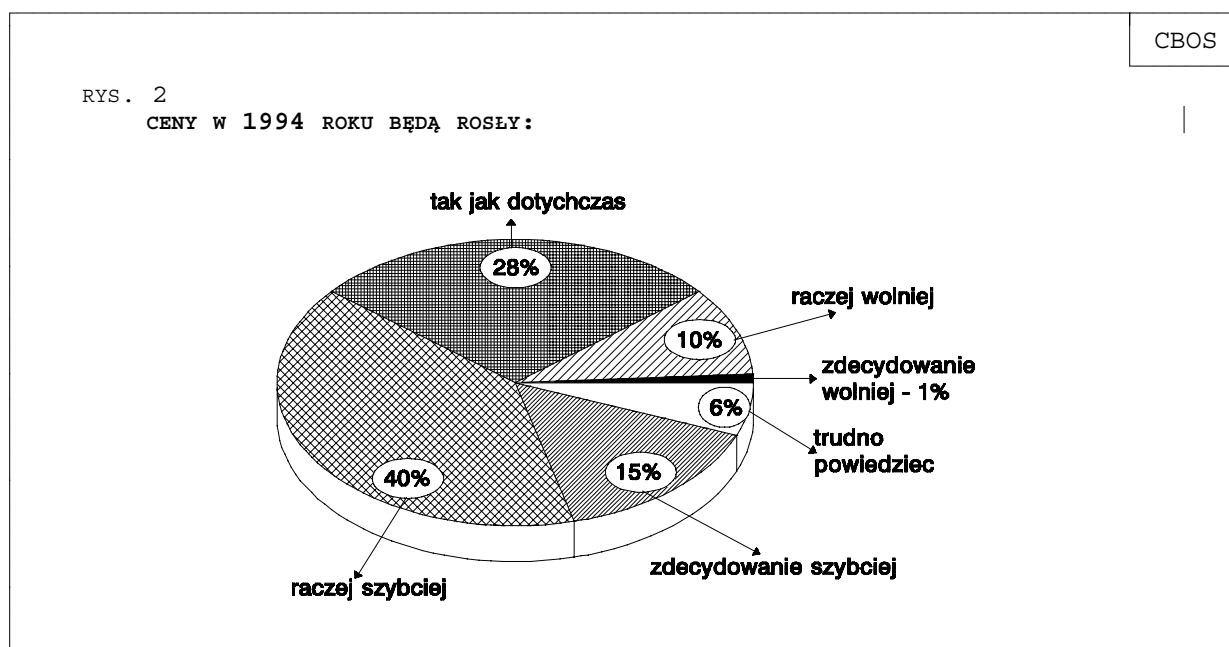

Potwierdza się więc wniosek wynikający z odpowiedzi na poprzednie pytanie. Inflacja jest dostrzegana przede wszystkim w sklepach i w naszych portfelach: wszystko drożeje, pieniądze tracą wartość, społeczeństwo jest coraz biedniejsze.

Nie ma wątpliwości, że respondenci uważają inflację za zjawisko niepożądane. Nie jest to dla nich kategoria analityczna, lecz coś konkretnego, o wyraźnych i "odczuwalnych" cechach, coś, co znajduje odzwierciedlenie w codziennych problemach. W tym sensie kategoria ta jest dla społeczeństwa nie tyle zrozumiała, ile raczej nieobca.

Inflacja i wzrost cen

W opinii większości badanych, ceny różnych towarów pod koniec bieżącego roku będą wyższe niż obecnie. Ponad połowa respondentów zapytanych wprost ocenia także, że w bieżącym roku wzrost cen - zjawisko najczęściej kojarzone z inflacją - będzie szybszy niż w ubiegłym. Niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, z wyjątkiem uczniów i studentów, przeważają osoby, które sądzą, że w 1994 roku ceny będą rosły szybciej niż dotychczas².

² Por. tabele aneksowe.

A oto jak respondenci prognozują podwyżki cen poszczególnych grup produktów (tab. 1).

Tabela 1 w procentach

Jak Pan(i) przewiduje, ile pod koniec roku będzie kosztować:	Wskazania respondentów					
	tyle samo, co obecnie	o 1/4 więcej	o połowę więcej	o 100% więcej	o ponad 100% więcej	trudno powiedzieć
- bochenek chleba	3	32	46	15	3	1
- kilogram szynki	5	34	44	13	3	1
- pół litra wódki	3	29	47	17	3	1
- litr benzyny	2	27	47	20	2	1
- jeden dolar	3	48	38	8	1	2
- litr mleka	12	46	30	10	1	1
- kostka masła	8	47	35	9	1	1
- codzienna gazeta	7	45	33	12	1	2
- kilowat prądu	1	18	48	26	6	1

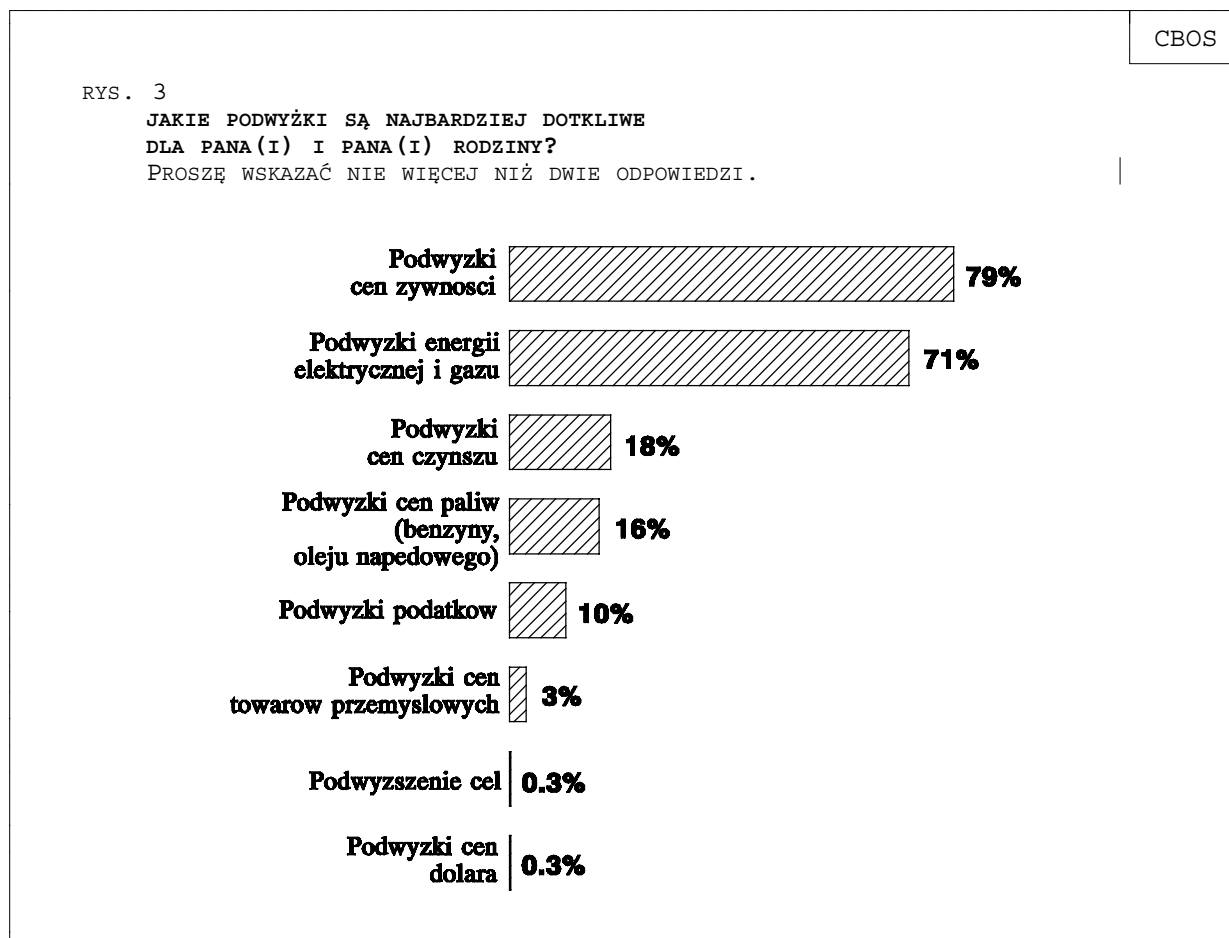
Uderza bardzo mała liczba osób wstrzymujących się od odpowiedzi, zwłaszcza że w przypadku prognoz jest ona niemal zawsze większa niż w innego typu pytaniach. Tymczasem w przewidywaniach dotyczących cen prawie wszyscy respondenci czują się kompetentni.

Niewiele osób oczekuje, że ceny nie wzrosną, jednak bardzo niewiele spodziewa się też w 1994 roku hiperinflacji. Okazuje się, że w opinii badanych istnieją artykuły mniej i bardziej "podatne" na inflację. Największe obawy dotyczą prądu i benzyny - a więc tych produktów, których ceny ustalane są centralnie i które zostały objęte harmonogramem podwyżek ogłoszonym na początku roku.

Interesująco przedstawia się porównanie prognozowanego wzrostu cen wódki i dolara. Powszechna w PRL rola alkoholu jako swoistej "waluty wymienialnej", a w każdym razie "porównywalnej", już się chyba skończyła. W przewidywaniach respondentów ceny wysokoprocentowych napojów w zasadzie nie różnią się od cen innych artykułów spożywczych, podczas gdy waluta amerykańska wyraźnie różni się od nich. Obecnie dolar okazuje się "twardszy" niż żywność.

W odniesieniu do takich artykułów, jak: chleb, szynka, wódka, benzyna oraz prąd dominuje opinia, że zdrożeją one w tym roku o połowę, a więc prognozowana skala inflacji, jeśli mierzyć ją wzrostem cen tych towarów, jest większa od ubiegłorocznej. W przypadku dolara, mleka, masła oraz codziennej gazety najliczniejsza jest grupa badanych, którzy typują 25-procentowy wzrost cen.

Najdotkliwsze dla respondentów są podwyżki cen żywności oraz energii elektrycznej i gazu, a więc produktów, których ceny wzrosną najbardziej. Identyczny rezultat otrzymaliśmy zadając nieco odmiennie sformułowane pytanie w grudniu ubiegłego roku³.

³ Por. komunikat CBOS "Radzenie sobie z obciążeniami finansowymi po ostatnich podwyżkach cen towarów i usług", styczeń '94.

Podwyższenie ceł i podwyżki ceny dolara przez ogół badanych były wymieniane sporadycznie. Wśród najbardziej dotkliwych podwyżek jedynie prywatni przedsiębiorcy wymieniali zwiększenie opłat celnych, oni także najczęściej wskazywali na wzrost ceny dolara.

"Polski przypadek" inflacji

Pytanie o powszechność zjawiska inflacji potwierdza tezę, iż Polacy często myślą o inflacji mając na uwadze negatywne doświadczenia naszego kraju w tej dziedzinie.

		CBOS
Czy, Pana(i) zdaniem, inflacja, utrata wartości pieniędzy:		
◆ jest zjawiskiem zawsze występującym w gospodarce rynkowej	19%	
◆ jest zjawiskiem występującym wyłącznie w krajach o słabo rozwiniętej gospodarce rynkowej	61%	
Trudno powiedzieć	19%	

W przekonaniu większości ankietowanych inflacja nie jest więc zjawiskiem powszechnym, nieodłącznie wpisanym w reguły gospodarki rynkowej, lecz występuje tylko tam, gdzie reguły rynkowe nie działają dostatecznie sprawnie. Towarzyszy więc na przykład przechodzeniu od socjalizmu do kapitalizmu. Przekonanie to jest błędne, wiadomo bowiem, iż inflacja - mniejsza lub większa - występuje we wszystkich krajach o gospodarce rynkowej, dając o sobie znać zwłaszcza w okresie kryzysu. Jest to więc dla badanych kategoria nie tyle ekonomiczna, ile raczej "historyczna", ponieważ opisuje pewien etap rozwoju gospodarczego lub pewien szczególnie trudny okres w ich życiu.

Im wyższe wykształcenie respondentów, tym większa skłonność do akceptacji opinii o powszechności inflacji w gospodarce rynkowej. "Wąska" interpretacja tego zjawiska najbliższa jest osobom z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim, pracownikom fizyczno-umysłowym, a także - co jest zaskakujące w zestawieniu z poprzednio wspomnianą regułą dotyczącą wykształcenia - członkom kadr kierowniczych.

Szczególnie istotne dla odtworzenia społecznego wizerunku inflacji jest zbadanie, jak w powiązaniu z nią postrzegane są relacje cen i płac.

		CBOS
Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii?		
▲ Konsekwentne, stałe podwyżki płac, rent i emerytur dają ludziom poczucie bezpieczeństwa, nawet jeśli wówczas jest wysoka inflacja		24%
▲ Nawet konsekwentne, stałe podwyżki płac, rent i emerytur nie dają ludziom poczucia bezpieczeństwa, jeśli jest wysoka inflacja		64%
Trudno powiedzieć		13%

Respondenci wykazują znaczną dojrzałość i zrozumienie istoty mechanizmu inflacyjnego. Wyraźna większość uważa, że stałe podwyżki wynagrodzeń nie uspokoją obaw przed spadkiem wartości pieniędzy. Boimy się więc inflacji i rozumiemy, że "leczenie objawowe" nie stanowi rozwiązania problemu.

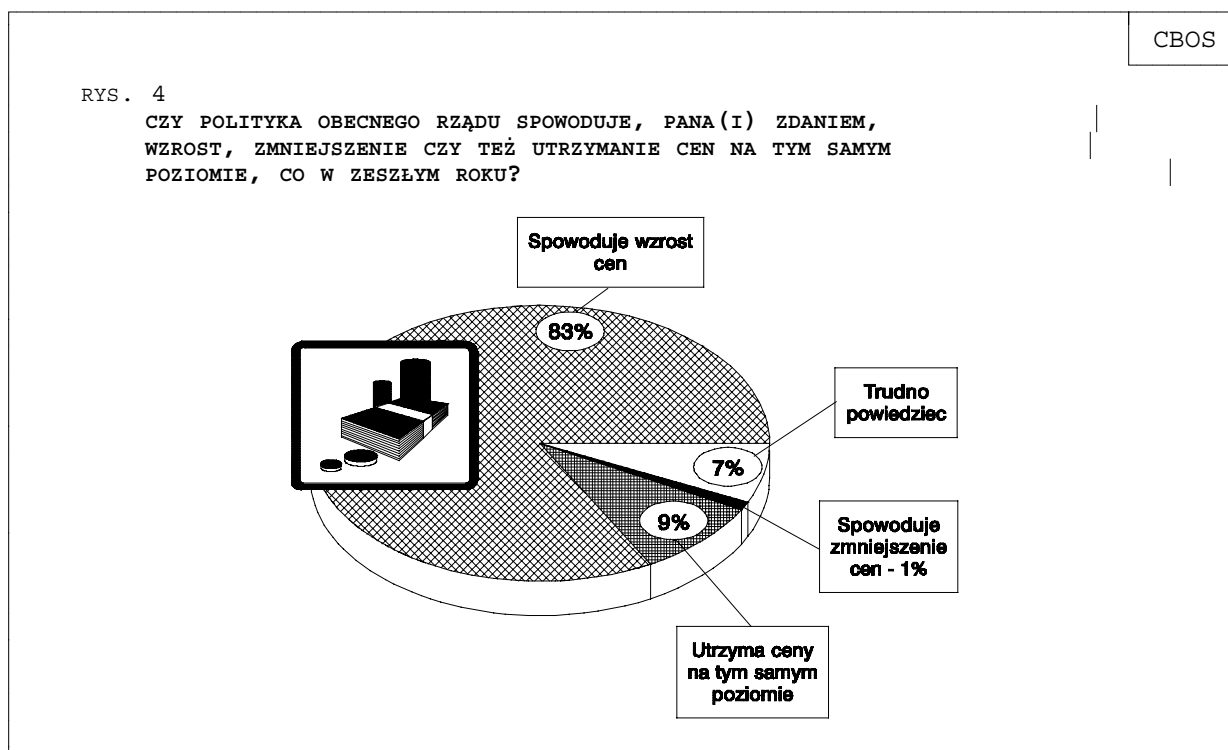
Zaskakujące okazuje się porównanie wypowiedzi respondentów w różnych grupach społeczno-demograficznych. Do poglądu, że podwyższanie wynagrodzeń powoduje wzrost poczucia bezpieczeństwa skłaniali się najchętniej ludzie z wyższym wykształceniem, członkowie kadr kierowniczych i urzędnicy, a także robotnicy wykwalifikowani. Opinię, że działania tego rodzaju nie dają ludziom poczucia bezpieczeństwa, najczęściej akceptowali mieszkańcy dużych miast, prywatni przedsiębiorcy, osoby o najwyższych dochodach, a także - gospodynie domowe. Obraz, wyłaniający się z tych preferencji, jest wysoce niespójny i doprawdy trudno wskazać kryterium, według którego ludzie różnią się w poglądach na kwestię zależności między poczuciem bezpieczeństwa w warunkach inflacji a stałymi podwyżkami wynagrodzeń.

"Dojrzałość", o której wspomniano wyżej, wyrażałaby się w umiejętności odróżnienia takiej polityki gospodarczej, która zmierza do rzeczywistego stłumienia inflacji, od działań przyspieszających procesy inflacyjne. Jak więc w tym kontekście oceniana jest działalność rządu Waldemara Pawlaka?

		CBOS
Kóre z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii?		
▲ Obecnie rząd w pełni kontroluje zjawisko inflacji w Polsce		27%
▲ Inflacja w Polsce jest zjawiskiem żywiołowym, poza jakąkolwiek kontrolą rządu		50%
Trudno powiedzieć		23%

Diagnoza jest więc raczej niepomysłna dla rządu: więcej badanych przypisuje mu całkowity brak panowania nad procesem inflacyjnym, niż skłania się do poglądu, że jest on zdolny kontrolować ten proces.

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych, polityka obecnego rządu spowoduje wzrost cen. Najczęściej opinię taką wyrażali mieszkańcy dużych miast (ponad 100 tys. ludności). Ma to zapewne związek z postrzeganiem polityki obecnego rządu jako prochłopskiej.

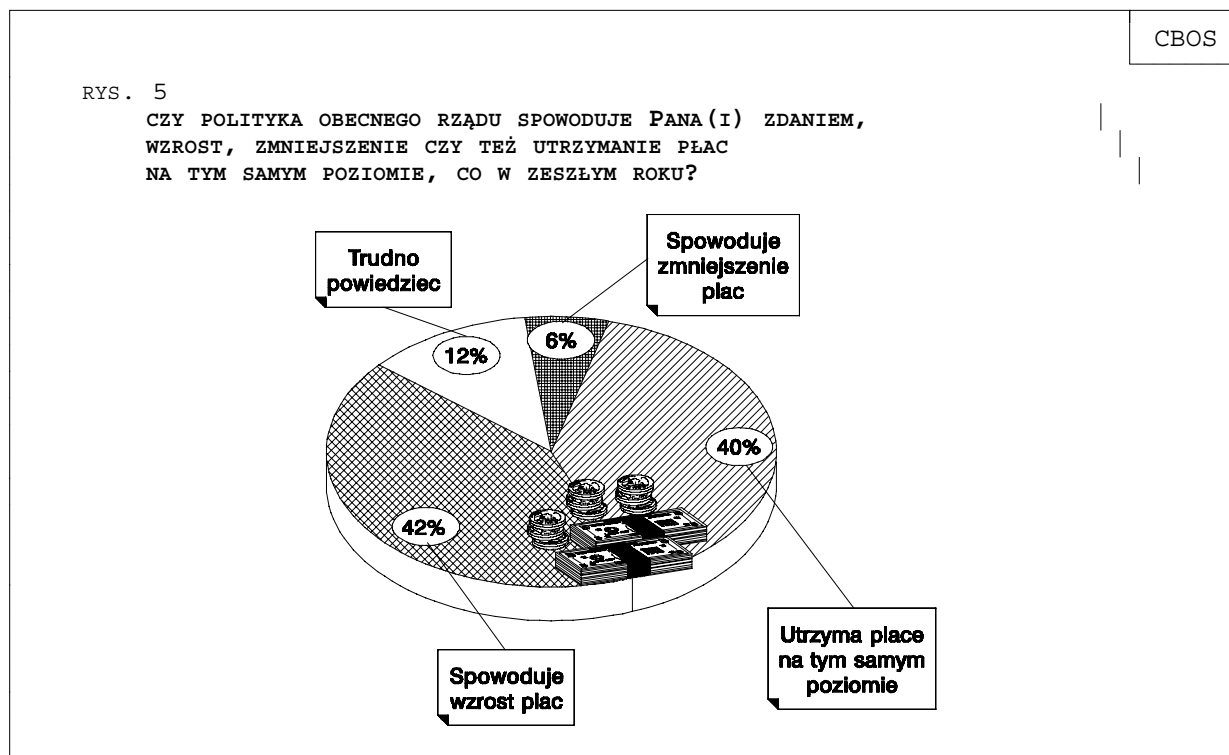
Wzrostu cen oczekują najczęściej badani pesymistycznie oceniający w skali roku perspektywy własnej rodziny (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Czy polityka obecnego rządu spowoduje, Pana(i) zdaniem, wzrost, zmniejszenie czy też utrzymanie cen na tym samym poziomie, co w zeszłym roku?	Czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:		
	lepiej	tak samo	gorzej
Spowoduje wzrost cen	81	90	95
Utrzyma ceny na tym samym poziomie	15	10	5
Spowoduje zmniejszenie cen	4	0	0

Opinie respondentów w kwestii wpływu polityki rządu Waldemara Pawlaka na płace są podzielone - praktycznie równe są grupy osób stwierdzających, że utrzyma on płace na tym samym poziomie oraz spodziewających się wzrostu wynagrodzeń.

W pytaniu nie precyzowano, czy chodzi o płace realne czy nominalne. Te pierwsze mogą być wskaźnikiem poziomu życia, drugie natomiast - inflacji.

Socjodemograficzne zróżnicowanie odpowiedzi na to pytanie wskazuje jednak, że respondenci mówiąc o wzroście płac mieli na uwadze płace nominalne, a więc jeden ze wskaźników inflacji. Najczęściej wskazywali na niego badani lepiej wykształceni, mający wysokie dochody, deklarujący duże zainteresowanie polityką i prawicowe poglądy polityczne, a więc osoby zapewne realnie oceniające polską gospodarkę i nie liczące na cud gospodarczy. Natomiast utrzymania płac na dotychczasowym poziomie oczekują przede wszystkim ankietowani deklarujący lewicowe poglądy polityczne, a więc zapewne zwolennicy koalicji rządzącej. Ta grupa miała prawdopodobnie na myśli przeciwdziałanie spadkowi płac realnych.

Potwierdzeniem tego, że mówiąc o wzroście płac respondenci mieli na myśli przede wszystkim wzrost płac nominalnych, spowodowany dewaluacją złotówki, jest także silny związek⁴ oczekiwań wzrostu lub stabilizacji płac z przewidywaniami dotyczącymi cen (tab. 3). Osoby, które spodziewają się, że polityka obecnego rządu przyczyni się do wzrostu cen, najczęściej stwierdzają, iż spowoduje ona także wzrost płac. Natomiast badani, oczekujący utrzymania cen na tym samym poziomie, co w zeszłym roku, najczęściej również przewidują stabilizację płac.

Tabela 3

w procentach

Czy polityka obecnego rządu spowoduje Pana(i) zdaniem, wzrost, zmniejszenie czy też utrzymanie płac na tym samym poziomie, co w zeszłym roku?	Polityka rządu:	
	spowoduje wzrost cen	utrzyma poziom cen
Spowoduje wzrost płac	45	41
Utrzyma płace na tym samym poziomie	41	50
Spowoduje zmniejszenie płac	6	4
Trudno powiedzieć	8	5

Respondenci, którzy przewidują, że za rok ich rodzinie będzie się żyło lepiej niż obecnie lub że jej poziom życia nie zmieni się, w większości oczekują, że polityka rządu spowoduje wzrost płac. Ankietowani spodziewający się obniżenia obecnego poziomu życia najczęściej przewidują, że płace zostaną utrzymane na dotychczasowym poziomie, choć znaczna grupa

⁴ V Cramera równe 0.30058.

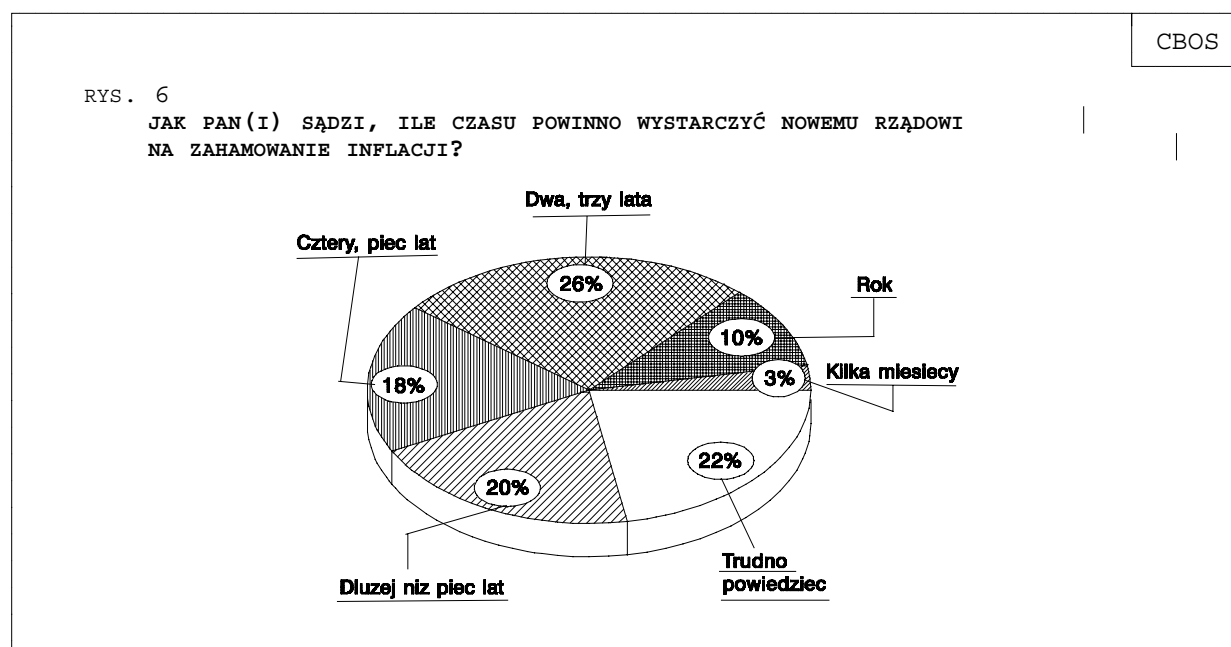
spodziewa się także wzrostu płac (tab. 4). Także zależność przewidywań płacowych badanych od oceny perspektyw własnych i najbliższej rodziny zdaje się potwierdzać wniosek, że oczekiwania wzrostu płac dotyczą przede wszystkim płac nominalnych, czyli wzrostu inflacji.

Tabela 4

w procentach

Czy polityka obecnego rządu spowoduje, Pana(i) zdaniem, wzrost, zmniejszenie czy też utrzymanie płac na tym samym poziomie, co w zeszłym roku?	Czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:		
	lepiej	tak samo	gorzej
Spowoduje wzrost płac	65	51	39
Utrzyma płace na tym samym poziomie	31	45	51
Spowoduje zmniejszenie płac	4	4	11

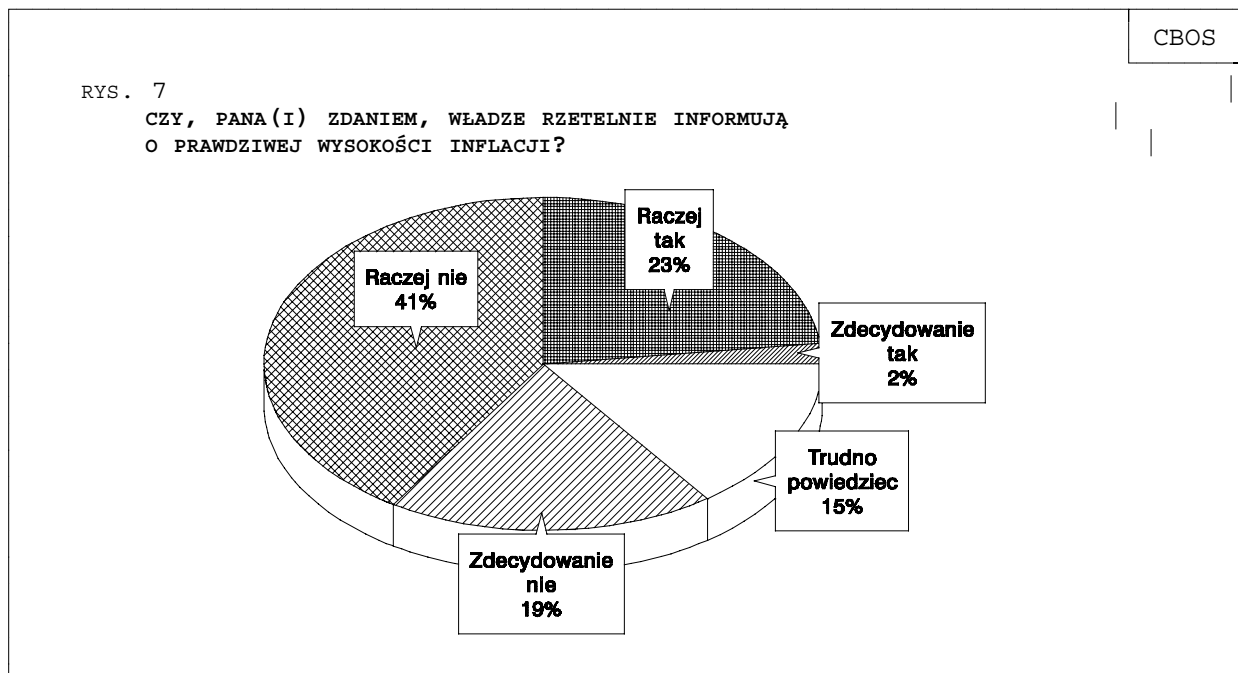
Konsekwencją prognoz dotyczących wzrostu cen i płac w ciągu bieżącego roku są zapewne opinie o możliwości szybkiego zahamowania inflacji. Polacy badani pod koniec stycznia nie spodziewali się, że rządowi Waldemara Pawlaka uda się szybko zahamować inflację. Na osiągnięcie tego najpóźniej w ciągu roku - podobnie jak w październiku '93⁵ - liczyło tylko 13% badanych. Realnym terminem wydaje się respondentom okres co najmniej dwóch lat.

⁵ Por. komunikat CBOS "Oczekiwania wobec rządu Waldemara Pawlaka", listopad '93.

Ankietowane osoby, które ogólnie lepiej oceniają kierunek rozwoju sytuacji w Polsce, częściej przewidują, że na zahamowanie inflacji potrzeba będzie mniej czasu niż według ocen badanych nastawionych pesymistycznie. Jednak w obu tych grupach jest tylko 14% optymistów, twierdzących, że może się to udać nie później niż w ciągu roku.

Inflacja w Polsce jest faktem i - w opinii badanych - będzie nam towarzyszyć jeszcze przez najbliższe lata. Natomiast ponad połowa respondentów wyraża przekonanie, że władze nie informują rzetelnie społeczeństwa o jej wysokości.

W czym tkwi przyczyna złego informowania o poziomie inflacji? Według respondentów, częściowo jest to wynik tego, że rząd nie ma nad nią kontroli (tab. 5).

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, władze rzetelnie informują o prawdziwej wysokości inflacji?	Inflacja jest zjawiskiem:	
	kontrolowanym przez rząd	żywiolowym, poza kontrolą rządu
Tak	40	19
Nie	51	73
Trudno powiedzieć	9	8

Jednak połowa badanych, którzy twierdzą, że rząd obecnie w pełni kontroluje zjawisko inflacji w Polsce, także uważa, iż nie informuje on rzetelnie o jej wysokości. Posądzający rząd o złą wolę stanowią 14% wszystkich respondentów.

Jak chronić oszczędności przed utratą wartości?

Inflacja, a zwłaszcza świadomość jej występowania, stanowią wyzwanie dla przeciętnego ciułacza, który chce ochronić swoje oszczędności przed jej skutkami.

Większość ankietowanych wydaje się przekonana, że istnieją skuteczne sposoby zabezpieczenia oszczędności przed utratą wartości⁶. Przeciwnego zdania było zaledwie 4% respondentów, natomiast 6% uznało się za niekompetentnych w tej kwestii ze względu na brak oszczędności.

Najlepsze sposoby na ochronę oszczędności przed utratą wartości - w opinii respondentów - to (według częstości wymieniania):

- ◆ trzymanie pieniędzy na koncie w banku - 27%
- ◆ wymiana na obce waluty (także ulokowanie ich na koncie) - 25%
- ◆ kupno akcji, gra na giełdzie - 19%
- ◆ kupno towaru, nieruchomości, kosztowności - 18%
- ◆ inwestycja w działalność gospodarczą, interes - 8%
- ◆ lokata w papierach wartościowych (bony, Pioneer, obligacje) - 5%.

Wydaje się, że respondenci darzą dużym zaufaniem banki (część z nich - 9% - zastrzegła, że chodzi o banki "bezpieczne," z gwarancją skarbu państwa), mimo iż stopy procentowe przez nie oferowane nie wyrównują inflacji. Taki sposób zabezpieczenia oszczędności najczęściej wymieniali badani najstarsi (65 i więcej lat), z wykształceniem podstawowym i dysponujący średnimi dochodami.

Chociaż definiując inflację tylko część badanych określiła ją jako dewaluację złotych w stosunku do innych walut, to jako jeden z podstawowych sposobów zabezpieczania się przed nią

⁶ Respondentom zadano pytanie otwarte: "Jaki jest, Pana(i) zdaniem, najlepszy sposób na zabezpieczenie oszczędności przed utratą wartości?"

wymieniano trzymanie oszczędności w obcych walutach. Wskazywali go najczęściej badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim, osoby w wieku 45-54 lat oraz poniżej 24 lat.

Tradycyjnemu lokowaniu gotówki w dobrach materialnych dorównuje obecnie inwestowanie w akcje. O ile w majątek trwały (podobnie jak w działalność gospodarczą) najchętniej lokowałiby rolnicy, to akcje wydają się najpewniejszym sposobem zabezpieczenia oszczędności ludziom młodym (do 44 roku życia), lepiej wykształconym i lepiej sytuowanym.

Najwięcej osób twierdzących, że nie ma żadnego sposobu na zabezpieczenie oszczędności przed skutkami inflacji, jest w grupie respondentów z wyższym wykształceniem. Może to być jedynie wynik psychicznych dyspozycji tych osób lub wiedzy o globalnych zjawiskach ekonomicznych.

★

★ ★

Inflacja kojarzy nam się najczęściej z uciążliwościami, których doświadczamy na co dzień. Oznacza ona po prostu biedę, ubożenie społeczeństwa. Jest więc postrzegana jednoznacznie jako zjawisko negatywne, niepożądane. Sytuacja Polski nie jest w tym kontekście oceniana optymistycznie: przeważają opinie, że obecnie inflacja znajduje się poza kontrolą rządu i w bieżącym roku będzie raczej wzrastała niż malała. Ten prognozowany wzrost inflacji znajdzie wyraz przede wszystkim w podwyżkach cen. W znacznie mniejszym stopniu badani spodziewają się, że wzrosną również płace.

Wśród "sposobów na inflację" zwraca uwagę zaufanie do lokat bankowych. Z pewnością jest to zjawisko nowe, świadczące o pozytywnych zmianach w naszym stosunku do pieniędzy i oszczędzania. Ochrona naszych oszczędności przed dewaluacją nie musi już, tak jak dawniej, oznaczać "ucieczki od pieniędzy".

Opracowali

Barbara BADORA

Marcin GŁOWACKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy inflacja, utrata wartości pieniędzy jest zjawiskiem: 1 - zawsze występującym w gospodarce rynkowej; 2 - występującym wyłącznie w krajach o słabo działającej gospodarce rynkowej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	61	19	1171
Płeć				
Mężczyźni	20	64	15	523
Kobiety	18	59	23	648
Wiek				
do 24 lat	29	61	11	131
25-34	22	69	8	178
35-44	22	65	13	307
45-54	17	66	18	196
55-64	15	57	28	175
65 lat i więcej	13	47	39	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	59	26	441
Miasto do 20 tys.	18	65	16	123
od 21 do 100 tys.	25	60	15	256
101-500 tys.	15	67	18	183
501 tys. i więcej mieszk.	28	60	12	168
Region				
Północny	22	57	21	143
Zachodni	24	64	13	115
Środkowo-zachodni	17	67	17	165
Środkowy	25	54	20	218
Wschodni	19	50	31	131
Południowo-wschodni	15	66	19	186
Południowo-zachodni	15	70	16	213
Wykształcenie				
Podstawowe	12	53	35	456
Zasadnicze zawodowe	21	69	10	304
Średnie	24	68	8	313
Wyższe	34	59	7	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	24	69	7	82
Prac. umysł. niż. szczebla	25	64	11	99
Pracownicy fiz. - umysł.	19	79	2	58
Robotnicy wykwalifikowani	25	65	10	92
Robotnicy niewykwalifik.	20	60	20	55
Rolnicy	13	58	29	110
Prywatni przedsiębiorcy	35	58	8	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	13	56	31	387
Uczniowie i studenci	37	63	0	41
Bezrobotni	25	63	12	116
Gospodynie domowe i inni	17	64	19	88
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	18	56	25	227
750 tys. - 1249 tys.	17	62	21	325
1250 tys. - 1749 tys.	18	61	21	250
1750 tys. - 2249 tys.	20	63	17	174
2250 tys. i powyżej	26	64	10	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	61	20	597
Średnie	19	61	20	425
Dobre	22	64	14	149
Zainteresowanie polityką				
Duże	27	68	4	123
Średnie	19	69	12	486
Małe lub żadne	18	53	29	562
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	62	21	52
Raz w tygodniu	19	61	20	717
Kilka razy w roku	19	63	18	293
W ogóle nie uczestniczy	24	61	16	107
Poglądy polityczne				
Lewica	24	67	10	253
Centrum	18	65	17	350
Prawica	25	68	8	258
Trudno powiedzieć	13	48	39	309

Tabela 2. Czy ceny w 1994 roku będą rosły tak jak dotychczas, wolniej czy też szybciej? (%)

	Wolniej	Tak samo	Szybciej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	28	55	6	1172
Płeć					
Mężczyźni	9	32	54	5	523
Kobiety	11	26	56	7	649
Wiek					
do 24 lat	11	38	42	10	131
25-34	8	30	56	5	179
35-44	7	31	60	3	307
45-54	9	25	60	6	196
55-64	15	21	57	8	175
65 lat i więcej	14	29	48	10	184
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	29	51	8	441
Miasto do 20 tys.	10	31	56	3	123
od 21 do 100 tys.	9	30	54	8	256
101-500 tys.	11	26	55	8	183
501 tys. i więcej mieszk.	6	27	67	1	168
Region					
Północny	11	33	52	4	143
Zachodni	12	32	53	2	115
Środkowozachodni	9	30	57	5	165
Środkowy	10	27	56	7	219
Wschodni	9	32	50	10	131
Południowo-wschodni	10	24	59	7	186
Południowo-zachodni	10	26	56	8	213
Wykształcenie					
Podstawowe	13	24	53	10	456
Zasadnicze zawodowe	10	29	55	5	305
Średnie	8	32	57	3	313
Wyższe	5	34	59	2	98
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	37	53	2	82
Prac. umysł. niż. szczebla	5	40	51	4	99
Pracownicy fiz.- umysł.	5	26	65	4	58
Robotnicy wykwalifikowani	9	29	55	6	92
Robotnicy niewykwalifik.	10	19	67	4	55
Rolnicy	9	36	46	9	111
Prywatni przedsiębiorcy	3	30	66	1	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	14	21	57	8	387
Uczniowie i studenci	14	46	27	13	41
Bezrobotni	6	35	55	3	116
Gospodynie domowe i inni	15	19	58	7	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	10	25	57	8	228
750 tys. - 1249 tys.	11	29	53	7	325
1250 tys. - 1749 tys.	10	28	56	7	250
1750 tys. - 2249 tys.	11	30	55	4	174
2250 tys. i powyżej	9	30	57	4	184
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	26	58	6	597
Średnie	11	30	53	6	426
Dobre	8	35	51	6	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	10	27	61	1	123
Średnie	12	31	54	2	486
Małe lub żadne	8	26	55	11	563
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	26	47	9	52
Raz w tygodniu	11	28	54	7	717
Kilka razy w roku	7	29	59	5	294
W ogóle nie uczestniczy	8	30	58	4	107
Poglądy polityczne					
Lewica	7	32	58	2	253
Centrum	9	31	56	4	350
Prawica	17	24	56	3	258
Trudno powiedzieć	8	26	51	15	310

Tabela 3. Czy władze rzetelnie informują o prawdziwej wysokości inflacji?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	60	15	1170
Płeć				
Mężczyźni	28	60	12	522
Kobiety	22	60	18	648
Wiek				
do 24 lat	29	57	15	131
25-34	30	65	6	179
35-44	25	65	10	306
45-54	25	65	10	196
55-64	26	56	19	175
65 lat i więcej	16	49	35	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	52	20	441
Miasto do 20 tys.	28	63	8	122
od 21 do 100 tys.	24	61	14	256
101-500 tys.	17	66	18	183
501 tys. i więcej mieszk.	23	69	7	168
Region				
Północny	21	62	17	143
Zachodni	21	69	10	114
Środkowo-zachodni	27	61	13	165
Środkowy	26	57	17	219
Wschodni	27	53	21	130
Południowo-wschodni	25	59	15	186
Południowo-zachodni	25	62	13	213
Wykształcenie				
Podstawowe	23	51	25	456
Zasadnicze zawodowe	25	65	10	304
Średnie	27	64	9	312
Wyższe	25	72	3	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	25	74	1	82
Prac. umysł. niż. szczebla	29	61	11	98
Pracownicy fiz. - umysł.	19	75	6	58
Robotnicy wykwalifikowani	30	65	5	92
Robotnicy niewykwalifik.	23	57	20	55
Rolnicy	29	43	28	110
Prywatni przedsiębiorcy	29	67	4	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	20	57	23	386
Uczniowie i studenci	44	49	6	41
Bezrobotni	24	69	7	116
Gospodynie domowe i inni	25	60	15	88
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	24	59	17	228
750 tys. - 1249 tys.	24	57	19	323
1250 tys. - 1749 tys.	29	56	15	250
1750 tys. - 2249 tys.	23	61	16	174
2250 tys. i powyżej	21	73	6	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	61	17	596
Średnie	28	57	15	425
Dobre	26	66	8	149
Zainteresowanie polityką				
Duże	27	69	4	123
Średnie	30	61	9	485
Małe lub żadne	19	57	23	562
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	57	21	52
Raz w tygodniu	26	58	16	717
Kilka razy w roku	23	64	13	293
W ogóle nie uczestniczy	22	65	13	107
Poglądy polityczne				
Lewica	23	69	8	253
Centrum	26	59	15	350
Prawica	32	62	6	258
Trudno powiedzieć	18	53	29	309

Tabela 4. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii:
 1 - konsekwentne, stałe podwyżki płac, rent i emerytur dają ludziom poczucie bezpieczeństwa, nawet jeśli wówczas jest wysoka inflacja; 2 - nawet konsekwentne, stałe podwyżki płac, rent i emerytur nie dają ludziom poczucia bezpieczeństwa, jeśli jest wysoka inflacja

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	64	13	1171
Płeć				
Mężczyźni	24	63	13	522
Kobiety	23	65	12	649
Wiek				
do 24 lat	23	67	10	131
25-34	21	69	10	179
35-44	25	67	8	307
45-54	27	65	8	196
55-64	26	56	19	175
65 lat i więcej	18	58	24	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	62	18	441
Miasto do 20 tys.	25	67	9	123
od 21 do 100 tys.	25	62	13	256
101-500 tys.	29	63	8	183
501 tys. i więcej mieszk.	23	71	6	168
Region				
Północny	38	51	11	143
Zachodni	37	56	7	115
Środkowo-zachodni	18	71	11	165
Środkowy	19	69	12	219
Wschodni	28	46	26	131
Południowo-wschodni	19	69	12	186
Południowo-zachodni	17	73	10	213
Wykształcenie				
Podstawowe	22	56	22	455
Zasadnicze zawodowe	20	70	10	305
Średnie	25	70	4	313
Wyższe	36	64	0	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	65	0	82
Prac. umysł. niż. szczebla	34	60	7	99
Pracownicy fiz. - umysł.	19	73	8	58
Robotnicy wykwalifikowani	30	62	8	92
Robotnicy niewykwalifik.	23	67	10	55
Rolnicy	23	59	18	111
Prywatni przedsiębiorcy	21	79	0	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	20	61	19	386
Uczniowie i studenci	29	67	4	41
Bezrobotni	18	67	14	116
Gospodynie domowe i inni	17	71	12	88
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	19	66	15	228
750 tys. - 1249 tys.	23	63	14	325
1250 tys. - 1749 tys.	30	57	13	249
1750 tys. - 2249 tys.	22	64	14	174
2250 tys. i powyżej	22	73	4	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	64	13	597
Średnie	25	62	13	426
Dobre	25	67	8	149
Zainteresowanie polityką				
Duże	36	62	1	123
Średnie	21	72	8	486
Małe lub żadne	23	57	19	563
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	73	8	52
Raz w tygodniu	23	64	13	717
Kilka razy w roku	26	62	12	294
W ogóle nie uczestniczy	23	63	14	107
Poglądy polityczne				
Lewica	24	72	5	253
Centrum	24	67	9	350
Prawica	27	65	7	258
Trudno powiedzieć	19	53	28	309

Tabela 5. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii:
1 - obecnie rząd w pełni kontroluje zjawisko inflacji w Polsce; 2 - inflacja w Polsce jest zjawiskiem żywiołowym, poza jakąkolwiek kontrolą rządu (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	50	23	1169
Płeć				
Mężczyźni	28	50	22	522
Kobiety	26	49	25	647
Wiek				
do 24 lat	31	45	24	131
25-34	35	41	23	178
35-44	28	55	18	307
45-54	31	53	16	195
55-64	20	54	26	174
65 lat i więcej	18	44	38	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	45	30	440
Miasto do 20 tys.	30	53	17	123
od 21 do 100 tys.	32	50	18	255
101-500 tys.	23	49	29	183
501 tys. i więcej mieszk.	29	59	12	167
Region				
Północny	25	48	27	143
Zachodni	27	58	15	115
Środkowo-zachodni	30	48	23	164
Środkowy	22	59	19	218
Wschodni	23	42	35	130
Południowo-wschodni	28	49	23	186
Południowo-zachodni	32	44	23	213
Wykształcenie				
Podstawowe	20	48	32	454
Zasadnicze zawodowe	25	54	21	304
Średnie	37	48	15	312
Wyższe	34	48	18	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	39	45	17	82
Prac. umysł. niż. szczebla	36	48	17	99
Pracownicy fiz. - umysł.	27	57	17	58
Robotnicy wykwalifikowani	30	53	17	92
Robotnicy niewykwalifik.	20	50	30	55
Rolnicy	25	43	32	110
Prywatni przedsiębiorcy	39	50	10	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	21	48	31	386
Uczniowie i studenci	42	43	15	41
Bezrobotni	25	59	16	116
Gospodynie domowe i inni	26	52	21	88
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	25	50	25	227
750 tys. - 1249 tys.	27	46	26	325
1250 tys. - 1749 tys.	24	53	23	248
1750 tys. - 2249 tys.	25	51	23	174
2250 tys. i powyżej	33	51	16	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	25	50	25	596
Średnie	27	51	23	425
Dobre	38	43	19	149
Zainteresowanie polityką				
Duże	38	52	10	123
Średnie	34	48	19	486
Małe lub żadne	19	51	30	560
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	65	11	52
Raz w tygodniu	26	49	25	715
Kilka razy w roku	29	47	23	294
W ogóle nie uczestniczy	29	50	21	106
Poglądy polityczne				
Lewica	34	56	10	252
Centrum	30	53	18	350
Prawica	29	51	20	258
Trudno powiedzieć	17	40	44	308

Tabela 6. Czy polityka obecnego rządu spowoduje wzrost, zmniejszenie czy też utrzymanie cen na tym samym poziomie, co w zeszłym roku? 1 - spowoduje wzrost cen; 2 - utrzyma ceny na tym samym poziomie; 3 - spowoduje zmniejszenie cen

				(%)	
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	83	9	1	7	1171
Płeć					
Mężczyźni	82	10	1	7	522
Kobiety	84	7	1	8	649
Wiek					
do 24 lat	87	8	2	4	131
25-34	82	13	0	4	179
35-44	88	7	0	5	307
45-54	85	8	0	8	196
55-64	77	10	3	10	175
65 lat i więcej	76	7	2	15	184
Miejsce zamieszkania					
Wieś	78	8	2	12	441
Miasto do 20 tys.	77	13	1	9	123
od 21 do 100 tys.	80	14	1	6	256
101-500 tys.	92	4	1	3	183
501 tys. i więcej mieszk.	95	4	0	1	168
Region					
Północny	92	6	0	3	143
Zachodni	91	5	0	3	115
Środkowozachodni	84	10	0	6	165
Środkowy	76	12	1	11	219
Wschodni	75	9	2	15	131
Południowo-wschodni	83	8	2	7	186
Południowo-zachodni	84	8	3	5	213
Wykształcenie					
Podstawowe	77	8	2	13	455
Zasadnicze zawodowe	82	12	1	5	305
Średnie	91	5	0	4	313
Wyższe	88	9	1	2	98
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	88	10	0	3	82
Prac. umysł. niż. szczebla	93	5	0	2	99
Pracownicy fiz. - umysł.	73	18	0	9	58
Robotnicy wykwalifikowani	88	9	0	3	92
Robotnicy niewykwalifik.	91	1	0	7	55
Rolnicy	78	11	0	11	111
Prywatni przedsiębiorcy	88	12	0	0	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	79	7	3	11	386
Uczniowie i studenci	88	12	0	0	41
Bezrobotni	83	7	1	9	116
Gospodynie domowe i inni	83	11	2	4	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	77	11	0	12	228
750 tys. - 1249 tys.	83	8	3	7	325
1250 tys. - 1749 tys.	83	8	1	9	249
1750 tys. - 2249 tys.	87	6	1	6	174
2250 tys. i powyżej	89	9	0	2	184
Ocena własnych war. mater.					
Złe	83	7	1	9	597
Średnie	83	9	1	7	426
Dobre	82	13	1	4	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	92	5	0	3	123
Średnie	86	11	1	3	486
Małe lub żadne	79	8	1	13	563
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	83	8	3	6	52
Raz w tygodniu	82	8	1	8	717
Kilka razy w roku	84	9	1	5	294
W ogóle nie uczestniczy	86	7	1	6	107
Poglądy polityczne					
Lewica	86	11	1	3	253
Centrum	87	9	1	4	350
Prawica	87	8	2	4	258
Trudno powiedzieć	73	7	2	18	309

Tabela 7. Czy polityka obecnego rządu spowoduje wzrost, zmniejszenie czy też utrzymanie płac na tym samym poziomie, co w zeszłym roku? 1 - spowoduje wzrost płac; 2 - utrzyma płace na tym samym poziomie; 3 - spowoduje zmniejszenie płac

	1			2			3			Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42			40			6			12	1170
Płeć											
Mężczyźni	45			36			7			12	521
Kobiety	40			42			5			12	649
Wiek											
do 24 lat	45			40			3			11	131
25-34	47			44			4			5	178
35-44	42			42			8			8	307
45-54	36			45			7			13	196
55-64	44			34			4			18	175
65 lat i więcej	43			30			8			19	184
Miejsce zamieszkania											
Wieś	43			36			5			16	441
Miasto do 20 tys.	43			39			3			14	123
od 21 do 100 tys.	35			46			7			12	255
101-500 tys.	43			40			8			9	183
501 tys. i więcej mieszk.	50			40			6			4	168
Region											
Północny	48			37			5			9	143
Zachodni	44			42			7			7	115
Środkowozachodni	44			48			2			6	164
Środkowy	40			37			4			19	219
Wschodni	31			43			6			20	131
Południowo-wschodni	45			35			8			12	186
Południowo-zachodni	44			38			9			9	213
Wykształcenie											
Podstawowe	37			39			6			18	455
Zasadnicze zawodowe	41			45			5			9	304
Średnie	51			35			6			8	313
Wyższe	47			39			8			6	98
Grupa społ.-zaw. pracujący											
Kadra kier., inteligencja	45			39			10			5	82
Prac. umysł. niż. szczebla	53			38			2			7	99
Pracownicy fiz. - umysł.	38			39			16			8	58
Robotnicy wykwalifikowani	32			55			6			7	91
Robotnicy niewykwalifik.	37			48			2			13	55
Rolnicy	45			36			5			14	111
Prywatni przedsiębiorcy	47			45			7			0	39
Bierni zawodowo											
Renciści i emeryci	42			33			6			19	386
Uczniowie i studenci	42			45			4			10	41
Bezrobotni	35			51			5			9	116
Gospodynie domowe i inni	51			35			3			11	88
Dochody na jedną osobę											
Poniżej 750 tys. zł	37			45			7			12	228
750 tys. - 1249 tys.	38			42			4			16	325
1250 tys. - 1749 tys.	45			37			6			12	248
1750 tys. - 2249 tys.	44			36			6			14	174
2250 tys. i powyżej	53			37			8			3	184
Ocena własnych war. mater.											
Złe	38			42			7			12	597
Średnie	46			37			5			13	425
Dobre	50			38			3			9	149
Zainteresowanie polityką											
Duże	54			40			3			2	123
Średnie	46			41			6			8	485
Małe lub żadne	37			39			7			18	563
Udział w prakt. religijnych											
Kilka razy w tygodniu	40			44			1			16	52
Raz w tygodniu	43			37			7			14	716
Kilka razy w roku	40			46			5			8	294
W ogóle nie uczestniczy	48			39			6			7	107
Poglądy polityczne											
Lewica	45			42			5			7	253
Centrum	45			40			6			8	350
Prawica	51			35			5			8	258
Trudno powiedzieć	29			41			7			23	308

Tabela 8. Ile czasu powinno wystarczyć nowemu rządowi na zahamowanie inflacji? (%)

	Kilka miesięcy	Rok	2 - 3 lata	4 - 5 lat	Ponad 5 lat	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	10	26	18	20	22	1169
Płeć							
Mężczyźni	2	10	29	22	21	15	521
Kobiety	3	10	24	15	20	27	647
Wiek							
do 24 lat	3	13	27	17	21	20	131
25-34	1	13	25	25	22	12	178
35-44	4	10	25	14	25	22	307
45-54	5	8	29	22	19	17	194
55-64	3	14	27	20	13	23	174
65 lat i więcej	1	7	25	14	18	35	184
Miejsce zamieszkania							
Wieś	4	11	25	17	17	25	439
Miasto do 20 tys.	3	15	23	18	21	21	123
od 21 do 100 tys.	3	10	28	19	20	20	255
101-500 tys.	1	8	21	21	24	25	183
501 tys. i więcej mieszk.	2	8	35	16	25	13	168
Region							
Północny	4	10	26	14	24	22	142
Zachodni	0	14	20	24	26	16	115
Środkowo-zachodni	3	8	28	22	22	17	165
Środkowy	3	11	29	14	18	24	219
Wschodni	3	9	22	18	18	30	129
Południowo-wschodni	5	12	27	25	14	18	186
Południowo-zachodni	2	10	28	14	22	25	213
Wykształcenie							
Podstawowe	4	10	22	18	15	32	454
Zasadnicze zawodowe	3	13	24	17	24	19	305
Średnie	3	8	32	18	25	15	312
Wyższe	1	13	33	25	20	8	97
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	1	9	37	23	24	6	81
Prac. umysł. niż. szczebla	2	9	35	18	22	13	99
Pracownicy fiz.- umysł.	0	12	18	26	22	21	58
Robotnicy wykwalifikowani	4	9	27	19	23	18	92
Robotnicy niewykwalifik.	3	11	24	14	17	30	55
Rolnicy	3	13	18	22	17	26	110
Prywatni przedsiębiorcy	8	9	42	11	22	9	39
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	3	9	25	17	18	27	386
Uczniowie i studenci	0	14	36	19	21	10	41
Bezrobotni	5	7	20	19	28	20	116
Gospodynie domowe i inni	1	16	27	12	15	29	88
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 750 tys. zł	5	10	24	16	16	29	228
750 tys. - 1249 tys.	2	10	23	18	22	25	323
1250 tys. - 1749 tys.	3	12	24	19	20	22	249
1750 tys. - 2249 tys.	4	12	28	19	19	19	174
2250 tys. i powyżej	2	9	36	20	23	11	183
Ocena własnych war. mater.							
Złe	4	10	23	18	22	24	595
Średnie	2	10	29	18	19	23	425
Dobre	4	15	33	20	17	10	149
Zainteresowanie polityką							
Duże	2	12	40	17	24	6	122
Średnie	2	9	30	20	23	16	486
Małe lub żadne	4	11	20	17	17	31	561
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	3	16	27	13	10	30	52
Raz w tygodniu	3	10	26	19	19	23	714
Kilka razy w roku	3	11	26	16	22	21	294
W ogóle nie uczestniczy	0	6	28	19	33	14	107
Poglądy polityczne							
Lewica	3	12	33	22	20	10	253
Centrum	3	8	27	15	25	22	350
Prawica	4	14	32	22	18	9	257
Trudno powiedzieć	2	9	15	16	16	42	308